

Warszawa, dnia 24 czerwca 2017 r.

Poz. 1220

**OBWIESZCZENIE
PREZESA RADY MINISTRÓW**

z dnia 29 maja 2017 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na uzyskiwanie rent strukturalnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich

1. Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 296 i 1579 oraz z 2017 r. poz. 1139) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na uzyskiwanie rent strukturalnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. poz. 1191), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 5 października 2005 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na uzyskiwanie rent strukturalnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. poz. 1759);
- 2) rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2006 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na uzyskiwanie rent strukturalnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. poz. 951);
- 3) rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 lutego 2015 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na uzyskiwanie rent strukturalnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. poz. 333).

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity rozporządzenia nie obejmuje:

- 1) § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 października 2005 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na uzyskiwanie rent strukturalnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. poz. 1759), który stanowi:

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;

- 2) § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2006 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na uzyskiwanie rent strukturalnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. poz. 951), który stanowi:

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;

- 3) § 2 i § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lutego 2015 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na uzyskiwanie rent strukturalnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. poz. 333), które stanowią:

„§ 2. 1. W przypadku osób pobierających rentę strukturalną lub ich małżonków w przypadku, o którym mowa w § 12 ust. 2 rozporządzenia wymienionego w § 1, którzy:

- 1) osiągnęli wiek emerytalny przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia,

- 2) osiągną wiek emerytalny w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia albo w okresie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia

– kierownik biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zawiadamia pobierającego rentę strukturalną o możliwości złożenia wniosku o ustalenie prawa do emerytury z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego, lub ubezpieczenia społecznego rolników, w terminie 60 dni od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

2. Potwierdzenie złożenia wniosku o ustalenie prawa do emerytury z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego, lub ubezpieczenia społecznego rolników pobierający rentę strukturalną składa do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania pobierającego rentę strukturalną kierownika biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1.

3. Przepisy § 15 rozporządzenia wymienionego w § 1 w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem stosuje się odpowiednio.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.”.

Prezes Rady Ministrów: *B. Szydło*

Załącznik do obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów
z dnia 29 maja 2017 r. (poz. 1220)

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 30 kwietnia 2004 r.

w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na uzyskiwanie rent strukturalnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich

Na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. z 2014 r. poz. 1613, z 2016 r. poz. 1579 oraz z 2017 r. poz. 624) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki i tryb udzielania, wypłacania, zawieszania, zmniejszania i zwracania pomocy finansowej na uzyskiwanie rent strukturalnych (wcześniejszych emerytur), o których mowa w *art. 10–12 rozporządzenia Rady (WE) nr 1257/1999 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR) oraz zmieniającego i uchylającego niektóre rozporządzenia (Dz. Urz. WE L 160 z 26.06.1999, str. 80, z późn. zm.¹⁾ – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 25, str. 391²⁾* objętych Planem Rozwoju Obszarów Wiejskich, a także przestrzenny zasięg wdrażania tego działania.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) działalności rolniczej – rozumie się przez to produkcję roślinną i zwierzęcą, w tym również produkcję materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego i reprodukcyjnego, produkcję warzywniczą, roślin ozdobnych i grzybów uprawnych, sadownictwo, hodowlę i produkcję materiału zarodowego ssaków, ptaków i owadów użytkowych, produkcję zwierzęcą typu przemysłowego fermowego oraz chów i hodowlę ryb;
- 2) najniższej emeryturze – rozumie się przez to kwotę najniższej emerytury określoną w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- 3) następcy – rozumie się przez to osobę fizyczną, rozpoczynającą działalność rolniczą po raz pierwszy z dniem przejścia gospodarstwa rolnego od producenta rolnego ubiegającego się o rentę strukturalną, która nie ukończyła 40. roku życia w dniu złożenia wniosku o rentę strukturalną.

§ 3. Renty strukturalne są przyznawane:

- 1)³⁾ do wysokości limitu stanowiącego równowartość w złotych kwoty w euro określonej w Planie Rozwoju Obszarów Wiejskich na uzyskiwanie rent strukturalnych lub do dnia, w którym suma beneficjentów osiągnie zakładany na 2008 r. wskaźnik wykonania tego planu określony w załączniku do obwieszczenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 listopada 2004 r. w sprawie planu rozwoju obszarów wiejskich (M.P. poz. 958) w części 11 „Wdrożenie Planu – monitoring i ocena Planu, kontrola i sankcje finansowe, promocja” w ust. 11.4 „Podstawowe wskaźniki monitorowania” w tabeli nr 65;
- 2) według kolejności otrzymania przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwaną dalej „Agencją”, wniosków o przyznanie renty strukturalnej.

¹⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 236 z 23.09.2003, str. 33; Dz. Urz. UE L 270 z 21.10.2003, str. 70; Dz. Urz. UE L 90 z 27.03.2004, str. 1; Dz. Urz. UE L 91 z 30.03.2004, str. 1; Dz. Urz. UE L 379 z 24.12.2004, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 277 z 20.10.2005, str. 1.

²⁾ Utraciło moc na podstawie art. 93 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1, z późn. zm.), które weszło w życie z dniem 1 stycznia 2007 r.; rozporządzenie (WE) nr 1698/2005 utraciło moc na podstawie art. 88 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.), które weszło w życie z dniem 20 grudnia 2013 r.

³⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2006 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na uzyskiwanie rent strukturalnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. poz. 951), które weszło w życie z dniem 11 sierpnia 2006 r.

§ 4. Rentę strukturalną przyznaje się producentowi rolnemu będącemu osobą fizyczną prowadzącą na własny rachunek działalność rolniczą w gospodarstwie rolnym położonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwanemu dalej „rolnikiem”, jeżeli łącznie spełnia on następujące warunki:

- 1) ma ukończone 55 lat, lecz nie osiągnął wieku emerytalnego i nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego, lub ubezpieczenia społecznego rolników;
- 2)⁴⁾ prowadził nieprzerwanie działalność rolniczą w gospodarstwie rolnym w okresie co najmniej 10 lat bezpośrednio poprzedzających złożenie wniosku o rentę strukturalną i przez okres co najmniej 5 lat podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników, zwanemu dalej „ubezpieczeniem emerytalno-rentowym”;
- 3) w dniu złożenia wniosku o rentę strukturalną podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu;
- 4) przekazał gospodarstwo rolne o łącznej powierzchni użytków rolnych wynoszącej co najmniej 1 ha;
- 5) zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej;
- 6) wpisany został do ewidencji producentów, stanowiącej część krajowego systemu ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności;
- 7) nie posiada zaległości z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

§ 5. 1. Jeżeli rolnik pozostaje w związku małżeńskim, a warunki do ubiegania się o przyznanie renty strukturalnej spełniają oboje małżonkowie, rentę strukturalną przyznaje się tylko jednemu z nich.

2. Jeżeli rolnik nie spełnia warunków do uzyskania renty strukturalnej lub nie ubiega się o nią, rentę strukturalną przyznaje się jego małżonkowi, jeżeli małżonek ten spełnia wszystkie warunki przewidziane dla rolnika określone w rozporządzeniu, z wyjątkiem warunku, o którym mowa w § 4 pkt 6.

§ 6. 1. Warunek przekazania gospodarstwa rolnego, o którym mowa w § 4 pkt 4, uważa się za spełniony, jeżeli:

- 1) zostały przekazane wszystkie użytki rolne wchodzące w skład tego gospodarstwa, będące zarówno przedmiotem odrębnej własności rolnika i jego małżonka, jak również przedmiotem ich współwłasności, z zastrzeżeniem § 9 pkt 1;
- 2) przekazanie nastąpiło:
  - a) przez przeniesienie własności gospodarstwa rolnego w całości na rzecz następcy albo
  - b) na powiększenie jednego lub kilku gospodarstw rolnych przez odpłatne lub nieodpłatne przeniesienie własności użytków rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego lub
  - c) na powiększenie jednego lub kilku gospodarstw rolnych przez przekazanie wchodzących w skład gospodarstwa rolnego użytków rolnych w dzierżawę, na podstawie zawartej na okres co najmniej 10 lat:
    - pisemnej umowy zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków albo
    - umowy w formie aktu notarialnego.

2. Przekazanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. c, nie może być dokonane na rzecz:

- 1) zstępnego lub pasierba przekazującego gospodarstwo rolne;
- 2) osoby pozostającej z przekazującym gospodarstwo rolne we wspólnym gospodarstwie domowym;
- 3) małżonka osoby wymienionej w pkt 1 lub 2.

3. Warunek przekazania gospodarstwa rolnego uważa się także za spełniony, jeżeli Agencja Nieruchomości Rolnych skorzystała, w zakresie użytków rolnych wchodzących w skład tego gospodarstwa, z określonego w ustawie z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 2052 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 60 i 624) prawa pierwokupu lub prawa, o którym mowa w art. 4 ust. 1 tej ustawy.

§ 7. 1. Umowa o przekazaniu gospodarstwa rolnego lub użytków rolnych wchodzących w jego skład może być zawarta:

- 1) z osobą fizyczną, która spełnia łącznie następujące warunki:
  - a) jest rolnikiem młodszym niż rolnik przekazujący gospodarstwo rolne lub następcą,
  - b) posiada kwalifikacje zawodowe przydatne do prowadzenia działalności rolniczej,

⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

- c) nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego, lub ubezpieczenia społecznego rolników,
  - d) zobowiąże się do prowadzenia działalności rolniczej na przejętych użytkach rolnych przez okres co najmniej 5 lat;
- 2) z osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej:
    - a) jeżeli działalność rolnicza należy do zakresu jej działania lub
    - b) na cele ochrony przyrody w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody, a w szczególności na tworzenie lub powiększanie parków narodowych lub rezerwatów przyrody;
  - 3) z osobą fizyczną, osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej z przeznaczeniem do zalesienia, jeżeli użytki te zostały przeznaczone do zalesienia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

2. Osoba fizyczna posiada kwalifikacje zawodowe, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b, jeżeli ma:

- 1) wykształcenie rolnicze średnie lub wyższe;
- 2) wykształcenie rolnicze zasadnicze zawodowe lub tytuł kwalifikacyjny w zawodzie przydatnym do prowadzenia działalności rolniczej i co najmniej 3-letni okres pracy w gospodarstwie rolnym;
- 3) wykształcenie średnie lub wyższe na kierunku innym niż rolniczy i co najmniej 3-letni okres pracy w gospodarstwie rolnym;
- 4) wykształcenie wyższe na kierunku innym niż rolniczy i ukończone studia podyplomowe w zakresie związanym z rolnictwem;
- 5) wykształcenie podstawowe lub zasadnicze zawodowe inne niż rolnicze i co najmniej 5-letni okres pracy w gospodarstwie rolnym.

§ 8. Umowa o przekazaniu gospodarstwa rolnego lub użytków rolnych wchodzących w skład tego gospodarstwa powinna również zawierać oświadczenia stron tej umowy o spełnieniu warunków określonych w § 6 i 7.

§ 9.⁵⁾ Warunek zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej, o którym mowa w § 4 pkt 5, uważa się za spełniony, jeżeli po przekazaniu gospodarstwa rolnego:

- 1) łączna powierzchnia użytków rolnych posiadanych (współposiadanych) przez uprawnionego do renty strukturalnej i jego małżonka nie przekracza 0,5 ha, a działalność rolnicza prowadzona na tych użytkach służy wyłącznie zaspokajaniu potrzeb własnych uprawnionego oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym;
- 2) zarówno uprawniony do renty strukturalnej, jak i jego małżonek nie prowadzą działu specjalnego produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników.

§ 10. 1. Małżonkowi uprawnionego do renty strukturalnej, w razie śmierci tego uprawnionego, przyznaje się rentę strukturalną, nie dłużej jednak niż do dnia, do którego tę rentę pobierałby uprawniony, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) przekazane gospodarstwo rolne stanowiło źródło utrzymania dla obojga małżonków;
- 2) małżonek uprawnionego do renty strukturalnej:
  - a) ukończył 55 lat, lecz nie osiągnął wieku emerytalnego i nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego, lub ubezpieczenia społecznego rolników,
  - b) nie prowadzi działalności rolniczej.

2. Rentę strukturalną w przypadku, o którym mowa w ust. 1, przyznaje się w wysokości, jaka przysługiwała uprawnionemu do renty strukturalnej, pomniejszonej o zwiększenie, o którym mowa w § 12 ust. 2 pkt 1, jeżeli takie zwiększenie przysługiwało temu uprawnionemu.

3.⁶⁾ W razie śmierci ubiegającego się o rentę strukturalną, przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do jego małżonka.

⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 października 2005 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na uzyskiwanie rent strukturalnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. poz. 1759), które weszło w życie z dniem 11 listopada 2005 r.

⁶⁾ Dodany przez § 1 pkt 3 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

§ 11. Renta strukturalna nie przysługuje, jeżeli w skład gospodarstwa rolnego, o którym mowa w § 4 pkt 4, wchodzi użytki rolne przejęte w trybie określonym w przepisach o rentach strukturalnych w rolnictwie albo w trybie niniejszego rozporządzenia, chyba że rolnik prowadził działalność rolniczą na tych użytkach przez co najmniej 5 lat.

§ 12. 1. Wysokość renty strukturalnej stanowi 210% kwoty najniższej emerytury.

2. Wysokość renty strukturalnej zwiększa się:

- 1) o 60% kwoty najniższej emerytury, jeżeli wnioskodawca pozostaje w związku małżeńskim i spełnione są następujące warunki:
  - a) przekazane gospodarstwo rolne stanowiło źródło utrzymania dla obojga małżonków,
  - b) oboje małżonkowie w dniu przekazania gospodarstwa rolnego spełniają warunki określone w § 4,
  - c) małżonek wnioskodawcy nie posiada własnych źródeł dochodu z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, i nie ma ustalonego prawa do emerytury albo renty z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego;
- 2) o 50% kwoty najniższej emerytury za przekazanie gospodarstwa rolnego o powierzchni co najmniej 3 ha użytków rolnych, w przypadku przeniesienia własności użytków rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego;
- 3) po 3% kwoty najniższej emerytury za każdy przekazany na własność pełny hektar użytków rolnych przekazywanego gospodarstwa powyżej 3 ha użytków rolnych na powiększenie innego gospodarstwa rolnego i dodatkowo po 3% kwoty najniższej emerytury za każdy tak przekazany pełny hektar użytków rolnych, jeżeli przekazanie nastąpiło na rzecz rolnika będącego w wieku poniżej 40 lat, ale nie więcej niż za 20 ha użytków rolnych powyżej 3 ha tych użytków.

3.⁷⁾ Zwiększenia, o których mowa w ust. 2 pkt 2 i 3, nie dotyczą użytków rolnych wchodzących w skład przekazywanego gospodarstwa rolnego, nabytych przez wnioskodawcę na podstawie umowy zawartej w okresie 2 lat przed dniem złożenia wniosku o rentę strukturalną, chyba że użytki te pozostawały w posiadaniu wnioskodawcy w okresie dłuższym niż 2 lata przed dniem złożenia wniosku o rentę strukturalną na podstawie czynności prawnej z datą pewną lub umowy zawartej z Agencją Własności Rolnej Skarbu Państwa lub Agencją Nieruchomości Rolnych.

4. Zwiększenia, o których mowa w ust. 2, podlegają sumowaniu, z tym że łączna wysokość renty strukturalnej nie może wynosić więcej niż 440% kwoty najniższej emerytury.

5. W przypadku zmiany wysokości najniższej emerytury rentę strukturalną wypłaca się w odpowiednio zmienionej wysokości, z uwzględnieniem terminów waloryzacji emerytur i rent przysługujących na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

§ 13. 1. Rentę strukturalną wypłaca się co miesiąc, w terminie określonym w decyzji administracyjnej o przyznaniu renty strukturalnej, nie dłużej jednak niż przez 10 lat.

2. Rentę strukturalną wypłaca się od miesiąca, w którym zostały spełnione wszystkie warunki wymagane do jej przyznania.

§ 13a.⁸⁾ 1. Kierownik biura powiatowego Agencji zawiadamia pobierającego rentę strukturalną o możliwości złożenia wniosku o ustalenie prawa do emerytury z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego, lub ubezpieczenia społecznego rolników.

2. Zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, dokonuje się nie później niż w terminie 3 miesięcy przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pobierającego rentę strukturalną lub jego małżonka – w przypadku, o którym mowa w § 12 ust. 2.

3. Pobierający rentę strukturalną składa do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania kierownika biura powiatowego Agencji potwierdzenie złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, nie później niż w terminie 30 dni od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego.

4. Pobierający rentę strukturalną składa do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania kierownika biura powiatowego Agencji decyzję w sprawie przyznania lub odmowy przyznania uprawnionemu do renty strukturalnej lub jego małżonkowi prawa do emerytury z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego, lub ubezpieczenia społecznego rolników, niezwłocznie po jej otrzymaniu, jednak nie później niż w terminie 4 miesięcy od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1.

⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 4 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

⁸⁾ Dodany przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lutego 2015 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na uzyskiwanie rent strukturalnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. poz. 333), które weszło w życie z dniem 11 marca 2015 r.

§ 14. 1. W przypadku gdy uprawniony do renty strukturalnej w trakcie jej pobierania nabędzie prawo do emerytury z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego, lub ubezpieczenia społecznego rolników, rentę strukturalną zmniejsza się o kwotę tej emerytury.

2. W przypadku przyznania prawa do renty z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego, lub ubezpieczenia społecznego rolników w trakcie pobierania renty strukturalnej, uprawnionemu wypłaca się rentę strukturalną, jeżeli wycofa wniosek o rentę z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego, lub ubezpieczenia społecznego rolników w terminie określonym w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

3.⁹⁾ W przypadku gdy małżonek uprawnionego do renty strukturalnej, powiększonej o zwiększenie, o którym mowa w § 12 ust. 2 pkt 1, w trakcie jej pobierania nabędzie prawo do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego, lub ubezpieczenia społecznego rolników, lub podejmie pracę zarobkową podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, rentę strukturalną zmniejsza się o kwotę tego zwiększenia.

§ 15. 1. Wypłata renty strukturalnej ulega zawieszeniu, jeżeli:

- 1)¹⁰⁾ uprawniony do renty strukturalnej jest zatrudniony lub wykonuje inną pracę zarobkową podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej;
- 2) uprawniony do renty strukturalnej lub jego małżonek podejmuje prowadzenie działalności rolniczej, jako właściciel (współwłaściciel) lub posiadacz (współposiadacz) gospodarstwa rolnego, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W przypadku podjęcia działalności rolniczej na użytkach rolnych:

- 1) nabytych w drodze dziedziczenia lub
- 2) uprzednio wydzierżawionych zgodnie z przepisami rozporządzenia, jeżeli dzierżawa ustała wcześniej z przyczyn niezależnych od wydzierżawiającego, lub
- 3) odzyskanych w wyniku rozwiązania – z przyczyn niezależnych od uprawnionego do renty strukturalnej – umowy, na podstawie której uprzednio zbył on te grunty, albo w wyniku uchylecia lub stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej

– wypłata renty strukturalnej ulega zawieszeniu po roku od dnia zaistnienia tego zdarzenia, jeżeli uprawniony do renty strukturalnej powiadomił o tym zdarzeniu kierownika biura powiatowego Agencji, w terminie 14 dni od dnia jego zaistnienia.

2a.¹¹⁾ W przypadku gdy pobierający rentę strukturalną nie złoży potwierdzenia złożenia wniosku, o którym mowa w § 13a ust. 3, wypłata renty strukturalnej ulega zawieszeniu:

- 1) w części równej 50% wysokości ustalonej kwoty renty strukturalnej – w przypadku gdy osiągnięcie wieku emerytalnego dotyczy:
  - a) pobierającego rentę strukturalną albo
  - b) pobierającego rentę strukturalną i jego małżonka;
- 2) w części równej zwiększeniu przysługującemu z tytułu pozostawania w związku małżeńskim – w przypadku gdy osiągnięcie wieku emerytalnego dotyczy małżonka pobierającego rentę strukturalną.

2b.¹¹⁾ Wypłata renty strukturalnej ulega zawieszeniu, o którym mowa w ust. 2a, poczynając od miesiąca następującego po miesiącu, w którym potwierdzenie złożenia wniosku, o którym mowa w § 13a ust. 3, powinno zostać złożone do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy kierownika biura powiatowego Agencji.

2c.¹¹⁾ W przypadku gdy pobierający rentę strukturalną nie złoży decyzji, o której mowa w § 13a ust. 4, wypłata renty strukturalnej ulega zawieszeniu; przepisy ust. 2a i 2b stosuje się odpowiednio.

3. Wznowienie wypłaty zawieszony renty strukturalnej następuje na wniosek uprawnionego do renty strukturalnej, poczynając od miesiąca przypadającego po miesiącu, w którym ustały okoliczności powodujące zawieszenie tej wypłaty, jednak nie wcześniej niż od miesiąca, w którym wpłynął wniosek.

⁹⁾ Dodany przez § 1 pkt 4 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 5.

¹⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 5 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 5.

¹¹⁾ Dodany przez § 1 pkt 2 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 8.

3a.¹²⁾ Wznowienie wypłaty zawieszony renty strukturalnej w przypadku, o którym mowa w ust. 2a i 2c, następuje po doręczeniu kierownikowi biura powiatowego Agencji decyzji ostatecznej organu rentowego:

- 1) przyznającej uprawnionemu do renty strukturalnej lub jego małżonkowi prawo do emerytury z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego, lub ubezpieczenia społecznego rolników, poczynając od miesiąca, od którego prawo do emerytury zostało przyznane, a w przypadku gdy prawo do emerytury zostało przyznane przed zawieszeniem wypłaty renty strukturalnej, poczynając od miesiąca, w którym wypłata renty strukturalnej została zawieszona;
- 2) odmawiającej uprawnionemu do renty strukturalnej lub jego małżonkowi prawa do emerytury z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego, lub ubezpieczenia społecznego rolników, poczynając od miesiąca, w którym wypłata renty strukturalnej została zawieszona.

3b.¹²⁾ W przypadku, o którym mowa w ust. 3a pkt 1, stosuje się § 14 ust. 1.

3c.¹²⁾ W przypadku, o którym mowa w ust. 3a pkt 2, uprawniony do renty strukturalnej:

- 1) w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji odmawiającej prawa do emerytury, powiadamia właściwego ze względu na miejsce zamieszkania kierownika biura powiatowego Agencji o dniu, od którego będzie spełniał wszystkie warunki wymagane do uzyskania prawa do emerytury z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego, lub ubezpieczenia społecznego rolników;
- 2) w terminie 30 dni od dnia spełnienia warunków wymaganych do uzyskania prawa do emerytury z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego, lub ubezpieczenia społecznego rolników, składa do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania kierownika biura powiatowego Agencji potwierdzenie złożenia wniosku, o którym mowa w § 13a ust. 3.

3d.¹²⁾ W przypadku niedopełnienia przynajmniej jednej z czynności, o których mowa w ust. 3c, wypłata renty strukturalnej ulega zawieszeniu; przepisy ust. 2a–2c oraz 3a stosuje się odpowiednio.

4. Do przekazania użytków rolnych, o których mowa w ust. 2, stosuje się odpowiednio przepisy § 6 i 7.

§ 16. Tryb ustalania kwot nienależnie lub nadmiernie pobranych środków z tytułu renty strukturalnej określają przepisy o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

§ 17. 1. Kierownik biura powiatowego Agencji wydaje decyzje administracyjne w sprawach przyznania, zawieszania i zmniejszania rent strukturalnych.

2. Odwołanie od decyzji, o której mowa w ust. 1, nie wstrzymuje jej wykonania.

§ 18. 1. Postępowanie w sprawie przyznania renty strukturalnej wszczyna się na pisemny wniosek złożony przez:

- 1) rolnika ubiegającego się o rentę strukturalną;
- 2)¹³⁾ małżonka ubiegającego się o rentę strukturalną lub małżonka uprawnionego do renty strukturalnej, w przypadku, o którym mowa w § 10.

2. Wniosek o przyznanie renty strukturalnej składa się osobiście do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy kierownika biura powiatowego Agencji.

3.¹⁴⁾ Wnioskodawca składa wniosek, o którym mowa w ust. 1, po ukończeniu 55 lat, jednak nie później niż na:

- 1) 6 miesięcy przed osiągnięciem wieku emerytalnego – w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1;
- 2) miesiąc przed osiągnięciem wieku emerytalnego – w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

4. Wniosek o przyznanie renty strukturalnej składa się na formularzu udostępnionym przez Agencję.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, dołącza się dokumenty potwierdzające spełnienie warunków do uzyskania renty strukturalnej, w tym potwierdzające:

- 1) łączną powierzchnię i stan prawny posiadanego gospodarstwa rolnego oraz zmiany, jakim podlegała powierzchnia i stan prawny tego gospodarstwa w ostatnich 5 latach przed złożeniem wniosku;
- 2) okres prowadzenia działalności rolniczej w ostatnich 10 latach przed złożeniem wniosku;

¹²⁾ Dodany przez § 1 pkt 2 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 8.

¹³⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 5 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

¹⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 5 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

- 3) podleganie ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu oraz nieposiadanie zadłużenia w opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne rolników;
- 4) kwalifikacje zawodowe przejmującego gospodarstwo rolne.

6.¹⁵⁾ Do wniosku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2:

- 1) małżonek uprawnionego do renty strukturalnej dołącza odpis skrócony aktu zgonu uprawnionego do renty strukturalnej;
- 2) małżonek ubiegającego się o rentę strukturalną dołącza odpis skrócony aktu zgonu ubiegającego się o rentę strukturalną oraz dowody potwierdzające przekazanie gospodarstwa rolnego i zaprzestanie prowadzenia działalności rolnej.

§ 19. 1. Dane wnioskodawcy: imię i nazwisko, datę i miejsce urodzenia oraz miejsce zamieszkania, datę zawarcia związku małżeńskiego przez wnioskodawcę, jeżeli wnioskodawca ubiega się o zwiększenie renty strukturalnej, o którym mowa w § 12 ust. 2 pkt 1, zawarte we wniosku o przyznanie renty strukturalnej, kierownik biura powiatowego Agencji potwierdza na podstawie dowodu osobistego lub paszportu albo wyciągu z akt stanu cywilnego.

2. Dokumentami potwierdzającymi okoliczności, o których mowa w § 18 ust. 5 pkt 1, są:

- 1) akt notarialny;
- 2) prawomocne orzeczenie sądu;
- 3) ostateczna decyzja administracyjna;
- 4) wypis z księgi wieczyste;
- 5) wypis z ewidencji gruntów i budynków;
- 6) zaświadczenie właściwego wójta (burmistrza lub prezydenta miasta);
- 7) inne dokumenty, w tym oświadczenia, potwierdzające łączną powierzchnię i stan prawny posiadanego gospodarstwa rolnego.

3. Dokumentami potwierdzającymi okoliczności, o których mowa w § 18 ust. 5 pkt 2, są dokumenty wymienione w ust. 2 oraz:

- 1)¹⁶⁾ zaświadczenie właściwej jednostki organizacyjnej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o okresach podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przed złożeniem wniosku o przyznanie renty strukturalnej;
- 2) oświadczenie o prowadzeniu działalności rolnej w okresach nieobjętych ubezpieczeniem, o którym mowa w pkt 1.

4. Dokumentem potwierdzającym okoliczności, o których mowa w § 18 ust. 5 pkt 3, jest zaświadczenie właściwej jednostki organizacyjnej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

5. Dokumentami potwierdzającymi posiadanie kwalifikacji zawodowych przydatnych do prowadzenia działalności rolnej są dokumenty określone w załączniku do rozporządzenia.

6. Dokumenty, o których mowa w ust. 2 i 5, z wyjątkiem oświadczeń, na żądanie wnioskodawcy podlegają zwrotowi, po uprzednim wykonaniu ich kopii i potwierdzeniu za zgodność z oryginałem przez uprawnionego pracownika biura powiatowego Agencji.

§ 20. 1. Kierownik biura powiatowego Agencji weryfikuje wniosek o przyznanie renty strukturalnej, o którym mowa w § 18 ust. 1 pkt 1, w terminie 40 dni od dnia złożenia wniosku.

2. Weryfikując wniosek, kierownik biura powiatowego Agencji ustala:

- 1) spełnienie warunków określonych w § 4 pkt 1–3, 6 i 7;
- 2) łączną powierzchnię posiadanego gospodarstwa rolnego oraz zmiany, jakim podlegała ta powierzchnia w ostatnich 5 latach przed złożeniem wniosku;
- 3) stan prawny posiadanego gospodarstwa rolnego oraz zmiany, jakim podlegał stan prawny tego gospodarstwa w ostatnich 5 latach przed złożeniem wniosku;
- 4) spełnienie warunku posiadania kwalifikacji zawodowych przez osobę deklarowaną we wniosku jako przejmującą gospodarstwo rolne lub przejmującą użytki rolne wchodzące w skład gospodarstwa rolnego.

¹⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 5 lit. c rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

¹⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 6 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

3. Jeżeli w wyniku weryfikacji wniosku o przyznanie renty strukturalnej zostanie ustalone, że:

- 1) wnioskodawca nie spełnia warunków określonych w § 4 pkt 1–3, 6 i 7 lub § 11 lub
- 2)¹⁷⁾ wnioskodawca nie jest właścicielem gospodarstwa rolnego o powierzchni co najmniej 1 ha użytków rolnych, współwłaścicielem takiego gospodarstwa wraz z małżonkiem, ani właścicielem takiego gospodarstwa nie jest małżonek rolnika

– kierownik biura powiatowego Agencji, w drodze decyzji administracyjnej, odmawia przyznania renty strukturalnej.

4.¹⁸⁾ Jeżeli w wyniku weryfikacji wniosku zostanie ustalone, że wnioskodawca spełnia warunki określone w § 4 pkt 1–3, 6 i 7 i § 11 oraz jest właścicielem gospodarstwa rolnego o powierzchni co najmniej 1 ha użytków rolnych, współwłaścicielem takiego gospodarstwa wraz z małżonkiem albo właścicielem takiego gospodarstwa jest małżonek rolnika, kierownik biura powiatowego Agencji wydaje postanowienie o spełnieniu tych warunków w terminie 40 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku.

5. Na postanowienie, o którym mowa w ust. 4, nie przysługuje zażalenie.

6. Postanowienie, o którym mowa w ust. 4, powinno również zawierać:

- 1) pouczenie o warunkach dotyczących formy, sposobu i terminu przekazania gospodarstwa rolnego oraz zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej;
- 2) informację o ustaleniach dotyczących spełnienia warunku posiadania kwalifikacji zawodowych przez wskazanego we wniosku przejmującego.

7. W terminie 6 miesięcy od dnia otrzymania postanowienia wnioskodawca powinien przekazać gospodarstwo rolne oraz zaprzestać prowadzenia działalności rolniczej, z zastrzeżeniem § 22.

§ 21. 1. Kierownik biura powiatowego Agencji wydaje decyzję administracyjną w sprawie przyznania renty strukturalnej:

- 1) wnioskodawcy, który otrzymał postanowienie, o którym mowa w § 20 ust. 4, w terminie 30 dni od dnia przedłożenia przez tego wnioskodawcę dowodów potwierdzających przekazanie gospodarstwa rolnego i zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej;
- 2) w przypadku, o którym mowa w § 10, w terminie 30 dni od dnia przedłożenia kompletnego wniosku.

2. Decyzja, o której mowa w ust. 1, zawiera pouczenie o:

- 1) okolicznościach powodujących zawieszenie wypłaty renty strukturalnej;
- 2) okolicznościach powodujących zmniejszenie wysokości renty strukturalnej.

3. Dowodem potwierdzającym przekazanie gospodarstwa rolnego jest akt notarialny, a w przypadku gdy przekazanie nastąpiło na podstawie umowy dzierżawy, o której mowa w § 6 ust. 1 pkt 2 lit. c – umowa dzierżawy z adnotacją o zgłoszeniu umowy do ewidencji gruntów i budynków.

4. Dowodami zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej są w szczególności:

- 1) oświadczenie o spełnianiu warunku, o którym mowa w § 6 ust. 1;
- 2)¹⁹⁾ zaświadczenie właściwego organu podatkowego o niepodleganiu wnioskodawcy, jak i jego małżonka, opodatkowaniu podatkiem dochodowym z tytułu prowadzenia działów specjalnych produkcji rolnej.

5. Dowody, o których mowa w ust. 4, powinny dotyczyć stanu prawnego po przekazaniu gospodarstwa rolnego.

§ 22. Jeżeli limit środków, o których mowa w § 3 pkt 1, na dany rok został wyczerpany, przekazanie gospodarstwa rolnego i zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej powinno nastąpić w terminie od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca następnego roku.

§ 23. Uprawniony do pobierania renty strukturalnej informuje kierownika biura powiatowego Agencji o wszelkich zaistniałych okolicznościach mających wpływ na prawo do wypłaty i wysokości renty strukturalnej, w terminie 14 dni od dnia ich zaistnienia.

¹⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 6 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 5.

¹⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 6 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 5.

¹⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 7 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

§ 23a.²⁰⁾ 1. Do dnia 31 grudnia 2006 r. warunek, o którym mowa w § 7 ust. 1 pkt 3, uważa się za spełniony, jeżeli przeznaczenie działek rolnych do zalesienia nie jest sprzeczne z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

2. Do wniosku o przyznanie renty strukturalnej, w przypadku określonym w ust. 1, dołącza się:

- 1) wypis z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dotyczący działek ewidencyjnych, na których położone są działki rolne przeznaczone do zalesienia, lub
- 2) zaświadczenie potwierdzające, że przeznaczenie działek rolnych do zalesienia nie jest sprzeczne z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

§ 24. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 2004 r.

---

²⁰⁾ Dodany przez § 1 pkt 7 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 5.

Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów
z dnia 30 kwietnia 2004 r.

DOKUMENTY POTWIERDZAJĄCE POSIADANIE KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH PRZYDATNYCH DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ

1. Dokumentem potwierdzającym posiadanie wykształcenia rolniczego:

- 1) wyższego – jest dyplom ukończenia studiów wyższych zawodowych i uzyskanie tytułu licencjata lub inżyniera lub uzupełniających studiów magisterskich, lub studiów wyższych magisterskich na kierunku wymienionym w ust. 7;
- 2) średniego – jest świadectwo lub dyplom ukończenia szkoły z uzyskanym tytułem zawodowym albo dyplom uzyskania tytułu zawodowego lub dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie wymienionym w ust. 8;
- 3) zasadniczego zawodowego – jest świadectwo ukończenia szkoły z uzyskanym tytułem wykwalifikowanego robotnika lub dyplom ukończenia szkoły z uzyskanym tytułem wykwalifikowanego robotnika, w zawodzie wymienionym w ust. 9.

2. Dokumentem potwierdzającym posiadanie tytułu kwalifikacyjnego w zawodzie przydatnym do prowadzenia działalności rolniczej jest świadectwo z tytułem wykwalifikowanego robotnika lub dyplom z tytułem mistrza, w zawodzie wymienionym w ust. 10, wydane przez państwową komisję egzaminacyjną, lub świadectwo albo zaświadczenie ukończenia trzech stopni zespołu przysposobienia rolniczego, albo świadectwo ukończenia szkoły przysposobienia rolniczego.

3. Dokumentem potwierdzającym posiadanie wykształcenia innego niż rolnicze:

- 1) wyższego – jest dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku innym niż wymieniony w ust. 7;
- 2) średniego – jest świadectwo ukończenia szkoły średniej ogólnokształcącej lub ogólnozawodowej, lub z tytułem zawodowym w zawodzie innym niż wymieniony w ust. 8.

4. Za studia podyplomowe w zakresie związanym z rolnictwem uznaje się studia, których program obejmował przedmioty związane z ekonomiką rolnictwa, organizacją lub technologią produkcji rolniczej, marketingiem artykułów rolnych, rachunkowością rolniczą, agrobiznesem. Dokumentem potwierdzającym ukończenie studiów podyplomowych jest świadectwo ich ukończenia wraz z wykazem przedmiotów objętych programem studiów oraz ich wymiarem godzinowym.

5. Dokumentem potwierdzającym posiadanie wykształcenia:

- 1) podstawowego – jest świadectwo ukończenia szkoły podstawowej;
- 2) zasadniczego zawodowego – jest świadectwo ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej lub szkoły zasadniczej z uzyskanym tytułem wykwalifikowanego robotnika albo dyplom uzyskania tytułu zawodowego w zawodach niewymienionych w ust. 9.

6. Dokumentem potwierdzającym okres pracy w gospodarstwie rolnym jest:

- 1) dokument stwierdzający okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników z tytułu prowadzenia działalności rolniczej lub pracy w gospodarstwie rolnym w charakterze domownika lub
- 2) oświadczenie osoby pracującej w gospodarstwie rolnym o okresie wykonywanej pracy w tym gospodarstwie, potwierdzone oświadczeniem posiadacza gospodarstwa rolnego, w którym była wykonywana praca, lub
- 3) dokument potwierdzający okres posiadania gospodarstwa rolnego, wraz z oświadczeniem o okresie prowadzenia działalności rolniczej w tym gospodarstwie rolnym.

7. Kierunkami studiów wyższych zawodowych zakończonych uzyskaniem tytułu licencjata lub inżyniera lub uzupełniających studiów magisterskich, lub studiów wyższych magisterskich, które uznaje się za przydatne do prowadzenia działalności rolniczej, są:

- 1) rolnictwo;
- 2) ekonomika rolnictwa lub ekonomia w wyższych szkołach rolniczych;
- 3) ogrodnictwo;
- 4) weterynaria;
- 5) melioracje wodne lub inżynieria środowiska w wyższych szkołach rolniczych;
- 6) technika rolnicza i leśna;

- 7) zootechnika;
- 8) architektura krajobrazu w wyższych szkołach rolniczych;
- 9) zarządzanie i marketing w wyższych szkołach rolniczych.

W przypadku ukończenia studiów o kierunku innym niż wymienione w pkt 1–9, uznaje się za przydatne do prowadzenia działalności rolniczej kierunki studiów, na których w zakres nauki wchodziły przedmioty dotyczące technologii produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w wymiarze co najmniej 120 godzin.

8. Wykaz zawodów i specjalności wykształcenia średniego zawodowego:

- 1) technik rolnik;
- 2) technik ogrodnik;
- 3) technik architektury krajobrazu;
- 4) technik hodowca o specjalności:
  - a) hodowla drobiu,
  - b) hodowla zwierząt;
- 5) technik hodowca koni;
- 6) technik pszczelarz;
- 7) technik rybactwa śródlądowego – w przypadku gdy w gospodarstwie jest prowadzona hodowla ryb;
- 8) technik weterynarii – w przypadku gdy w gospodarstwie jest prowadzony chów zwierząt;
- 9) technik ekonomista o specjalności:
  - a) ekonomika i rachunkowość przedsiębiorstw rolniczych,
  - b) rachunkowość i rynek rolny;
- 10) technik towaroznawca o specjalności surowce rolne;
- 11) technik agrobiznesu;
- 12) technik mechanizacji rolnictwa.

9. Wykaz zawodów i specjalności wykształcenia zasadniczego zawodowego:

- 1) rolnik;
- 2) ogrodnik;
- 3) pszczelarz;
- 4) mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych;
- 5) rybak śródlądowy – w przypadku gdy w gospodarstwie jest prowadzona hodowla ryb.

10. Wykaz tytułów kwalifikacyjnych w zawodach przydatnych do prowadzenia działalności rolniczej, uzyskiwanych w systemie pozaszkolnym:

- 1) rolnik:
  - a) wykwalifikowany rolnik,
  - b) mistrz rolnik;
- 2) rolnik upraw polowych:
  - a) wykwalifikowany rolnik upraw polowych,
  - b) mistrz – rolnik upraw polowych;
- 3) rolnik łąkarz:
  - a) wykwalifikowany rolnik łąkarz,
  - b) mistrz – rolnik łąkarz;

- 4) rolnik chmielarz:
  - a) wykwalifikowany rolnik chmielarz,
  - b) mistrz – rolnik chmielarz;
- 5) rolnik hodowca bydła:
  - a) wykwalifikowany rolnik hodowca bydła,
  - b) mistrz – rolnik hodowca bydła;
- 6) rolnik hodowca trzody chlewnej:
  - a) wykwalifikowany rolnik hodowca trzody chlewnej,
  - b) mistrz – rolnik hodowca trzody chlewnej;
- 7) rolnik hodowca owiec:
  - a) wykwalifikowany rolnik hodowca owiec,
  - b) mistrz – rolnik hodowca owiec;
- 8) rolnik hodowca koni:
  - a) wykwalifikowany rolnik hodowca koni,
  - b) mistrz – rolnik hodowca koni;
- 9) hodowca drobiu:
  - a) wykwalifikowany hodowca drobiu,
  - b) mistrz – hodowca drobiu;
- 10) hodowca zwierząt futerkowych:
  - a) wykwalifikowany hodowca zwierząt futerkowych,
  - b) mistrz – hodowca zwierząt futerkowych;
- 11) pszczelarz:
  - a) wykwalifikowany pszczelarz,
  - b) mistrz pszczelarz;
- 12) ogrodnik sadownik:
  - a) wykwalifikowany ogrodnik sadownik,
  - b) mistrz – ogrodnik sadownik;
- 13) ogrodnik szkółkarz:
  - a) wykwalifikowany ogrodnik szkółkarz,
  - b) mistrz – ogrodnik szkółkarz;
- 14) ogrodnik warzywnik:
  - a) wykwalifikowany ogrodnik warzywnik,
  - b) mistrz – ogrodnik warzywnik;
- 15) ogrodnik upraw kwaciarskich:
  - a) wykwalifikowany ogrodnik upraw kwaciarskich,
  - b) mistrz – ogrodnik upraw kwaciarskich;
- 16) ogrodnik pieczarkarz:
  - a) wykwalifikowany ogrodnik pieczarkarz,
  - b) mistrz – ogrodnik pieczarkarz;
- 17) traktorzysta – wykwalifikowany traktorzysta;

- 18) traktorzysta kombajnista – wykwalifikowany traktorzysta kombajnista;
- 19) rolnik obsługi maszyn rolniczych – mistrz rolnik obsługi maszyn rolniczych;
- 20) mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych:
  - a) wykwalifikowany mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych,
  - b) mistrz – mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych;
- 21) rybak stawowy – tylko w przypadku, gdy w gospodarstwie jest prowadzona hodowla ryb:
  - a) wykwalifikowany rybak stawowy,
  - b) mistrz – rybak stawowy;
- 22) rybak jeziorowy – tylko w przypadku gdy w gospodarstwie jest prowadzona hodowla ryb:
  - a) wykwalifikowany rybak jeziorowy,
  - b) mistrz – rybak jeziorowy;
- 23) rybak rzeczny – tylko w przypadku, gdy w gospodarstwie jest prowadzona hodowla ryb:
  - a) wykwalifikowany rybak rzeczny,
  - b) mistrz – rybak rzeczny.